

FJÄLLKON

Svensk Fjällrasavels Tidskrift

Nummer 3
Juli / Augusti 2001

VAD HAR HÄNT
SISTA ÅRET?

Sidan 3

FAVORITKON
HOS MIG!

Sidan 6

GÅRDSBESÖKET PÅ
GÄRDEMORAN!

Sidan 8

TJVRKÖPET
- hur gick det till?

Sidan 4

GÅRDSSKYLTV
- ny beställnings-
omgång!

Sidan 7

NYA TJVRAR FRÅN
SVENSK AVEL!

Sidan 11

Svensk
Fjällrasavel

Svensk Fjällrasavel

Ordförande:

Patrik Gyllenhammar, Ekesskogs Hejde,
620 20 Klintehamn. Tel/fax 0498-243035.

Vice ordförande:

Robert Nilsson, Övre Svartå 515, 961 98
Boden. Tel 0928-401 06. Fax 0928-402 10.
OBS! Tel-tid vard 10-12!

Redaktion, expedition, kassa:

Lennart Rosén, Orbacken, Åkerby, 591 95
Motala. Tel/Fax 0141-700 82, 070-651 97 61.
e-post: svensk.fjallrasavel@telia.com

Redaktör & Ansvarig Utgivare för
tidningen Fjällkon: Lennart Rosén.

Ledamöter:

Sven Blomberg, Sannanhet 44, 790 70 Furudal.
Tel 0258-202 07, fax 203 00.
e-post: sven.bl@spray.se

Joachim Gustavsson, Görshorva, V.Harg,
595 91 Mjölby. Tel/Fax 0142-250 42.

Lena Lindberg, Norra Heden 2,
780 64 Lima. Tel/Fax 0280-322 18.

Anders Jonört, Flarkbäcken 150,
915 96 Flarken. Tel 0934-270 30.

Suppleanter:

Göran Lundström, Fjälbyn 252, 930 10 Löv-
ånger. Tel 0913-300 40, fax 0913-301 01.

Berit Runsten, Alsenviken 1234,
830 44 Nälden. Tel 0640-240 28.

Tove Undin, Tøsseberg 473,
686 93 Sunne. Tel 0565-921 92.

Revisorer:

Bo Karlsson, Våltran, 696 93 Aspabruk.
Tel 0583-503 31.

Martina Bremer, Österskog 4596,
386 94 Färjestaden. Tel 0485-373 45.

Revisorssuppleanter:

Ann-Sofie Sångberg, Lökom 7578,
881 93 Sollefteå. Tel 0620-321 43.

Leif Finnström, Ö: Radiogatan 2 E, 854 61
Sundsvall. Tel 060-61 64 31.

Avelsansvarig:

Robert Nilsson, Övre Svartå 515, 961 98
Boden. Tel 0928-401 06, Fax 0928-402 10.
OBS! Tel-tid vard 10-12!

Förmedling av livdjur:

Anders Jonört, Flarkbäcken 150,
915 96 Flarken. Tel 0934-270 30,
torsdagar kl 20-21.30.

Stambokföringsansvarig:

Göran Lundström, Fjälbyn 252, 930 10 Löv-
ånger. Tel 0913-300 40, fax 0913-301 01.

Nästa FJÄLLKON kommer i oktober 2001.
Manus & Annonser till den tidningen ska vara
redaktionen tillhanda senast den 1 september!

Tidningen FJÄLLKON nr 3 2001

* Tidningen utkommer f.n. med 4 nummer/år. Där emellan skickas aktuell information ut.

* Medlemskap tecknas genom att sätta in 300:- på postgiro 833 53 62-3.

* Annonsering med radannonser i tidning och info-blad med t.ex. "Köpes/Säljes"
är gratis för medlemmar i Svensk Fjällrasavel.

* För övrig annonsering hänvisas till vår expedition, se adress & tel i rutan t.v.

* Samtliga artiklar i tidningen FJÄLLKON är författade av redaktionskommittén
om ej annat anges.

* Åsikter framförda i signerade artiklar delas inte automatiskt av Svensk Fjällrasavel
utan är författarnas egna.

* Tidningen får i korta drag citeras om källan anges.
Eftertryck är dock förbjudet utan skriftligt tillstånd från Svensk Fjällrasavel.

ISSN 1401-7806
Utgivningsbevis PRV nr 21560
© Svensk Fjällrasavel
Tryckeriet Erik Larsson 2001

Adressen till Svensk Fjällrasavels hemsida på internet:

<http://w1.141.telia.com/~u14102529/fjallkor/index.html>

Svartvit tidning, vad nu då?

Hej igen, här kommer Fjällkons sommarnummer 2001. Förmodligen tänker du precis som det står i rubriken; "Svartvit tidning, vad nu då?". Vi vill helt enkelt göra ett litet experiment denna gång för att se hur det blir och hur tidningen mottages av dig och alla andra medlemmar. Anledningen är förstås att vi behöver spara på våra utgifter i föreningen, precis som vi alla förmodligen får göra på våra gårdar och på arbetsplatser. Vi vill gärna höra vad du tycker om "detta svartvita tilltag", maila eller skicka ett vykort el. dyl. till redaktionen!

När den här tidningen kommer hem till dig är det inte långt kvar till årets stämma på Öland. Du som av någon anledning inte anmält dig men ändå tror att du kan komma dit är välkommen att höra av dig till vår expedition så ska vi se om det går att ordna med boende, vi har några reservplatser att tillgå. I nästa tidning som kommer i oktober kommer vi att rapportera från årets stämma. Samtidigt som den tidningen kommer ut är det dags för ytterligare en av årets kraftsamlingar för vår förening, då vi ska vara med och presentera oss samt några fjällkor på Elmiautställningen. Du som vill hjälpa till på Elmia är välkommen att höra av dig till vår expedition!

VAD HAR HÄNT SEDAN
FÖRRA ÅRSSTÄMMAN?

Visserligen arbetar vår förening med kalenderåret som period för vår verksamhet. Och det är för det tidsavsnittet som årsmötet nu ska granska, och förhoppningsvis godkänna, vad styrelsen åstadkommit. Ändå känns det på något vis som om just årsmötet utgör ett slags gräns mellan vad som gjorts och vad som ska komma att göras. Så måhända är det inte helt fel om jag nu tar upp lite av det som skett efter förra årsmötet även om det leder även en bit in i det pågående verksamhetsåret. Det mesta hänger ju ihop i en enda lång kedja.

På årsmötet i Värmland 2000 fick styrelsen i uppdrag att söka utveckla samarbete med Svensk Avel om sperma-produktionen från fjällrastjurarna. En överenskommelse har också träffats om detta, även om det ännu inte avsatt så mycket rent konkret.

Kontaktperson från vår förening är Lennart Rosén, och ansvarig för kalvinköp till Svensk Avel är Camilla Swärd. Man kan väl inte säga att verksamheten hittills varit speciellt livlig, eller att så många tjurkalvar köpts in, men det kan ju bara bero på att man har tillgång till en hel del äldre tjurar som man vill få ut innan man satsar stort på nya kalvinköp.

Vi har själva ansvaret för att allt avelsarbete med fjällrasen även i framtiden följer gruppavelssystemet. Härvidlag har vi ett, i varje fall moraliskt, stöd av avelsprogrammet som på Jordbruksverket utgör en av grundpelarna i bedömningen av vilka som ska beviljas EU-stöd för hotad ras.

Vidare kan här nämnas att ansvaret för livdjursförmedlingen övertagits av Anders Jonört. Joachim Gustavsson, som hittills med den åran skött detta uppdrag, har på grund av brist på tid bett att få slippa.

Som en glädjande nyhet kan här nämnas att Jordbruksverket med sin plånbok

beslutat stödja en gammal idé vi haft om att söka få några naturbruksgymnasier, utöver de som redan har fjälldjur, att satsa lite utrymme på ett par fjällkor. Vi har nu möjligheter att köpa in ett antal kvigkalvar och skänka dessa till hugade skolor mot att man där utfäster sig att i framtiden hålla minst det antal djur man tar emot som gåva.

På detta sätt kan fler ungdomar än som nu är fallet få lära sig vad en äktsvensk ko går för. Vi hoppas att ni liksom styrelsen tycker att idén är god.

Men visa mig den himmel som aldrig har ett moln! Vi har under året drabbats av en rejäl motgång. Som vi i flera omgångar tidigare berättat för er gav Jordbruksverket för över ett år sedan Svensk Mjölks en klar order om att fjälldjuren och rödkullorna skulle förses med en egen raskod. Samma kod som används inom CDB skulle även användas i avels- och kokontrollsammanhang.

Ordern talade om att detta skulle vara ombesörjt till den 1 september år 2000. Inget kunde missförstås och vår styrelse kunde inte tro annat än att en sådan order skulle åtföljas.

Av skilda anledningar började Svensk Avel emellertid att söka slingra sig undan detta uppdrag förebärande olika anledningar. Man skylldes på att det skulle bli dyrt, att de egna dataprogrammen inte kunde genomföra omkodning, samt att omkodning skulle innebära svårigheter för SKB-rasen och dess avelsarbete.

Svensk Mjölks tillvaratog ogenerat SKB:s intressen i konflikten som uppstod mellan å ena sidan alltså Svensk Mjölks och å den andra Jordbruksverket och vår förening. Vi har under året ideligen tryckt på mot Svensk Mjölks och uppvakat Jordbruksverket för att få omkodningen genomförd. Så sent som

i februari i år var vår Robert Nilsson på Hållsta för att samarbeta med Svensk Mjölks avseende att lösa några få kvarvarande problem. I mars erhöll vi ett brev från Svensk Mjölks tjänsteman Gunilla Bratt i vilket hon förklarade att inget annat återstod än att göra som Jordbruksverket bestämt. Och det skulle göras direkt, varefter Gunilla avsåg att pensionera sig den 1 maj.

Jag trodde att inte ens Svensk Mjölks, hur illa man än handlat mot oss, skulle kunna sätta igång att krängla igen. Men på den organisationen har man tydligen ingen skam i kroppen.

Nu har det sagts att den person som tagit över frågan om omkodning av fjällrasen anser, att visserligen är det inte som man tidigare sagt att omkodningen är praktiskt ogenomförbar i Hållstas gamla datorer. Nu heter det att det blir för dyrt. Några omprioriteringar i sin ekonomi är man således inte beredd att göra för att klara av det hela.

Jag vill med detta bara informera er medlemmar om fakta i fallet. Vi får säkert anledning att ta upp frågan på årsmötet (om det hela inte löst sig till dess). Vi i styrelsen kommer inte att släppa detta innan vi fått vår rätt. Kanske finns det bland er alla några med egna förslag till åtgärder.

Kan bara tala om att rödkulleföreningen för länge sedan tröttnat på Svensk Mjölks och i likhet med allmogekornas förening sköter sin registrering själva. Men låt nu inte detta dämpa den glada stämning som brukar prägla våra årsmöten. Varmt välkomna alla, och väl mött!

Text: Patrik Gyllenhammar

Tjurinköpet

Avelsarbetet med en ras som fjällrasen är en spännande verksamhet för oss koägare. Skillnaden mot de stora raserna är enorm, men oerhört kreativ. Min avoghet mot de stora internationella raserna är grundat på det faktum att vi djurägare är offer för ett medvetet manipulerande med avelsarbetet.

Särskilt negativ är jag mot rörliga index, alltså sådana index som förändras år från år. En tjurs avelsresultat förändras hela tiden, vilket gör att man som koägare alltid är ett antal steg efter i utvecklingen. Detta system är knappast användbart i en numerärt liten ras som fjällkon! Vi använder tjurar, Tell och Tess t.ex. som är födda bortåt femtio år sedan, i dagens semiverksamhet. Att ha ett rörligt index måste vara totalt fel i en sådan situation.

Ett fast index innebär att en enskild tjurs avelsvärde står sig under mycket lång tid! Detta innebär att en enskild djurägare kan på ett seriöst sätt ta sig an uppgiften att investera i en egen sprängtjur, - med framgång! Jag har sedan starten med mina fjällkor använt mig av egen sprängtjur och det har varit oerhört roligt och spännande. Frågan blir hela tiden huruvida jag valt en bra tjur, om tjuren passar ihop med korna för att få den avkomma som jag önskar m.m. Ett av de mest avgörande besluten i verksamheten är när man köper in en tjur eller väljer en i den egna besättningen. För min del har särskilt en inköpsresa varit avgörande.

INKÖPSRESAN

Säsongen 1993 behövde jag en ny sprängtjur till besättningen. Den dåvarande tjuren 124 Kagge SKB 6668, hade jag köpt av Karl-Gustav Hedling och Kagge skulle under 1993 användas på tredje säsongen. Kagge hade varit sprängtjuren under de första åren då besättningen bildades (1989).

Det innebar att särskilt många renrasiga döttrar blev det inte då hondjursmaterialet hela tiden förnyades med inköp. Kagge var visserligen en snäll tjur men hade fått en tendens att köra upp folk på stenmurar när det passade honom. Kagge var efter KG:s Nina-linje och nedärvde höga proteinhalter efter sin mor. För att ersätta Kagge åkte jag till Karl-Gustav för att köpa en ny tjur. Jag passade på medan han hade flera lämpliga smätjurar till salu 1992.

Några resultat av 124 Kaggens nedärvningsförmåga hade jag givetvis inte sett ännu men eftersom jag hade drygt tjugo års erfarenhet av praktisk kreatursavel, så hade jag min uppfattning helt klar. Det mest avgörande för en tjurs nedärvning är hans arv från modern. När jag på morgonen efter en dryg resa, med hästtransport efter bilen dagen före, skulle välja ut

en tjur av dessa fyra ungtjurar, så var det ett huvudbry. Ingen av tjurarna var jämförbar med någon annan. Alla hade sina fördelar.

Efter nästan fyra timmars funderande valde jag en tjur som hade 61 Dragos som far och 50 Henny som mormor. KG berättade att Dragos-pinnen blev hittad i en "blandburk" på semin och resulterade i den kanske sista kalven efter 61 Dragos. Jag kunde därför inte motstå den tjuren och då mor och mormor dessutom hade haft utomordentliga juver och höga halter, även om ingen tyvärr av dem fanns i livet och tillgängliga för mina studier, var valet givet.

Tjuren själv var mycket ljus med svarta öron och mule. Han var i mitt tycke välbalanserad för att vara så ung, med mycket bra kors och bakben. Dock märkte jag att han var litet skygg, vilket förvärrades med tiden. Tjuren namn blev senare 158 Hink SKB 6678.

Eftersom en hästtransport rymmer mer än ett kreatur frågade jag om KG hade något mer att sälja, och det fanns det givetvis. Jag fastnade för en ko som stod i slaktkön, då hon hade blivit dräktig för sent, plus litet juverproblem. Det var en i mitt tycke, mycket elegant ko med långt, brett kors och perfekt bakben. En något sliten skönhets! 103 Druva SKB 8574 hade producerat över 6000 liter fyra år i rad, vilket hade satt sina spår. Jag hade därmed fyllt transporten hem.

Under mina funderingar i ladugården hos KG så hittade jag en annan ko som föll mig i smaken, 163 Sippa efter Bisko med 94 Sippa som mor. Hon hade ett mycket bra juver och jag sade i förbigående till KG att "Om 163:an skulle få en tjurkalv så var jag spekulant".

RESULTATET

Man kan fråga sig, varför jag så noggrannt minns och berättar om denna ganska all dagliga inköpsresa, som ju de flesta djurägare gör, men vad jag inte då visste var hur genomgripande för min fjällkobesättning denna resa var.

158 Hink producerade nästan alla renrasiga kalvar som blev till efter att den första etableringsperioden var över. Han präglade sina döttrar med mycket fjällkotyp, bra juver och höga halter. När tiden var inne för ett genbanksbidrag visade han sig vara alltför skygg för veterinären så några tester gick inte att göra. Tyvärr blev han alltmer ohanterlig så slakt blev oundgängligt.

Efterträdare blev 178 Terrin SKB 6714. Han dök en dag då

Kokort!

Skulle ni som har kor efter projektjurar vilja fotografera dem och skicka bilderna till mig?! Vi har tänkt att presentera några tjurar i varje nummer av tidningen med bilder på döttrar och tala om det vi vet om hur döttrarna har varit efter respektive tjur. Men då behöver vi få in kort på korna från er medlemmar!

Bra kort på kon behöver vi ha, men helst inte så här framifrån. Det bör vara en bild från sidan så man ser juver och exteriör på ett bra sätt, samt ett kort bakifrån för att se juveranfästning etc. (Kvigan på bilden är en fjällnärakorsning efter Klöver - Ise).

Foto: Berny Holm

Tag ett kort från sidan och ett bakifrån på kon. Märk korten med kon nummer och namn på baksidan samt ert eget namn och adress. Skriv också gärna ner lite anteckningar på ett papper med uppgifter om produktion, lynne, mjölkbarhet (trög/lätt) samt annat som kan vara av betydelse.

Skicka korten till mig, Joachim Gustavsson, Görshorva, Västra Harg, 595 91 Mjölby.

Ett Stort Tack

till alla som gjorde vinterträffen i mars till ett så lyckat arrangemang. Det var mycket välordnat på alla plan med föreläsningar, studiebesök och hemliga överraskningar med rodeläkning. Samt mycket god mat förstas. Tack till Jämtland/Västernorrlandsavdelningen!

Mvh Han som inte äkte rodel.....

Bernts farsa kommer hem efter en runda på golfbanan och är på uselt humör.
- Hur många slag, farsan?
- Tjugotvå.
- Det var väl bra.
- Visst, men sen gick det sämre på andra hålet.....

FAVORITKON!

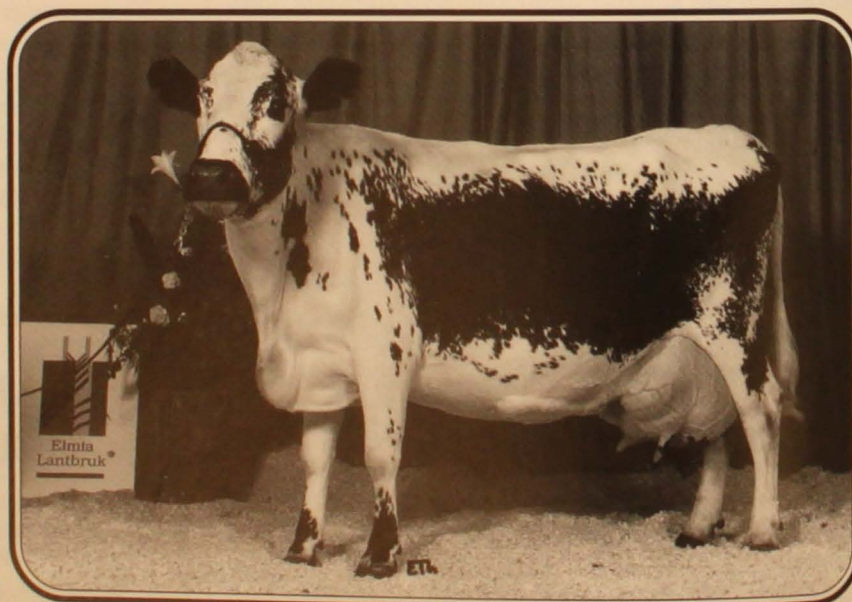
Alla har vi väl vår favorit bland våra kor, antingen man har en stor eller liten besättning. Men vad är det som gör att just en enskild individ utmärker sig såpass att hon blir något alldeles speciellt för oss? Jag tror att det är väldigt olika vad vi tycker är viktigt. Det finns naturligtvis många olika egenskaper som påverkar vårt tyckande. Kon kanske är snäll, tillgiven, mjölkar bra, är exteriört vacker, har en unik härstamning el. dyl.

För mig är det speciellt en ko som ligger mig varmt om hjärtat och hon heter 336 Malin. Hon är efter 6742 Harg. Hon är den högst avkastande kon jag har och hon är trevlig att handskas med. Tyvärr har hon lågt fett och protein. Exteriören är inte heller helt på topp, men man kan inte få allt här i livet antingen man är ko eller ej.

336 Malin har på 4 år och 9 mån producerat i snitt 9011 kg x 3,5% fett x 3,2% protein = 315 kg smf, 288 kg protein. Senaste 12 månaderna ligger hon på 11032 kg x 3,4% x 3,2%, med en förhoppning att komma upp i 12 ton detta kontrollår.

Min övriga familj har en helt annan favorit och det 389 Flinga. Hon ligger inte i toppskiktet vad beträffar avkastning, snarare tvärtom. Härstamningen är inte heller något speciellt. Fadern är 2071 Dunkel, stb.nr. 20000. Hon har inte några andra plus än att hon är mycket snäll och tillgiven.

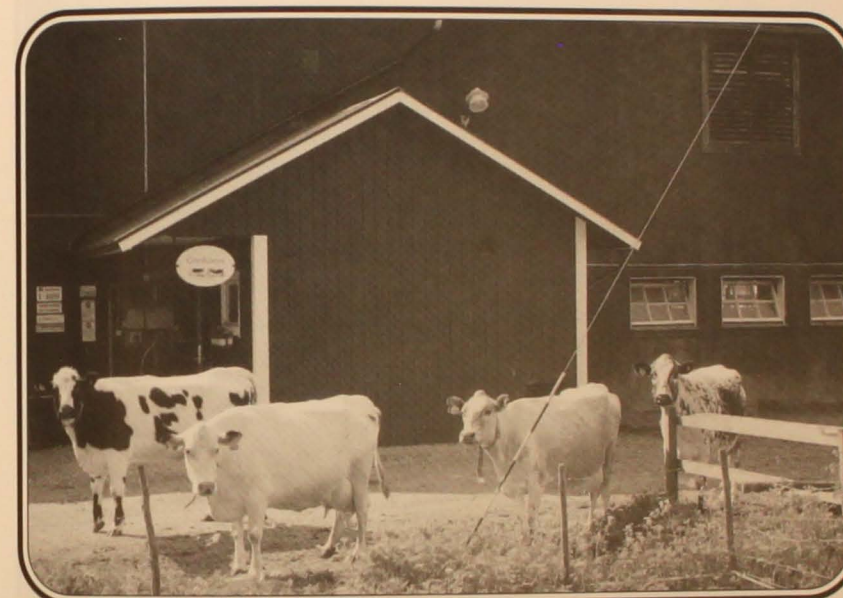
389 Flinga har på 1,7 år producerat 5613 x 4,2% x 3,6% = 238, 201. Senaste 12 månaderna ligger hon på 6241 x 4,5% x 3,7%. Hon hamnar nog på 6500 kg mjölk i år

Skicka in bilder & uppgifter på Dina favoritkor till Fjällkon!
Då får fler än du se dem!

DAGS FÖR
GÅRDSSKYLTY!

Gårdsskyltar med Svensk Fjällrasavels logo går nu att beställa igen. För ett år sedan hade vi en beställningsomgång, och nu finns tillfälle att beställa igen. Förutsättningen för att nedanstående priser ska gälla är att vi får tillräckligt antal beställningar från Er medlemmar. Skyltarna finns som enkelsidiga eller dubbelsidiga och kan sättas upp antingen ute vid vägen eller som på bilderna nedan på ladugårds/mjölkrumsväggen.

Det finns två olika typer
av skylt att välja på;

Alt 1: 8 mm skyltplatta med text på en sida (för vägg/dörrmontage)
- 1400:- exkl moms & frakt.

Alt 2: 19 mm skyltplatta med text på båda sidor (som vägs skylt eller rakt ut från vägg) - 1600:- exkl moms & frakt

BESTÄLLNINGARGÖRESTILL:

Lennart Rosén, Svensk Fjällrasavel,
Örbacken, Åkerby, 591 95 Motala.
Tel/Fax 70082.

E-post: svensk.fjallrasavel@telia.com

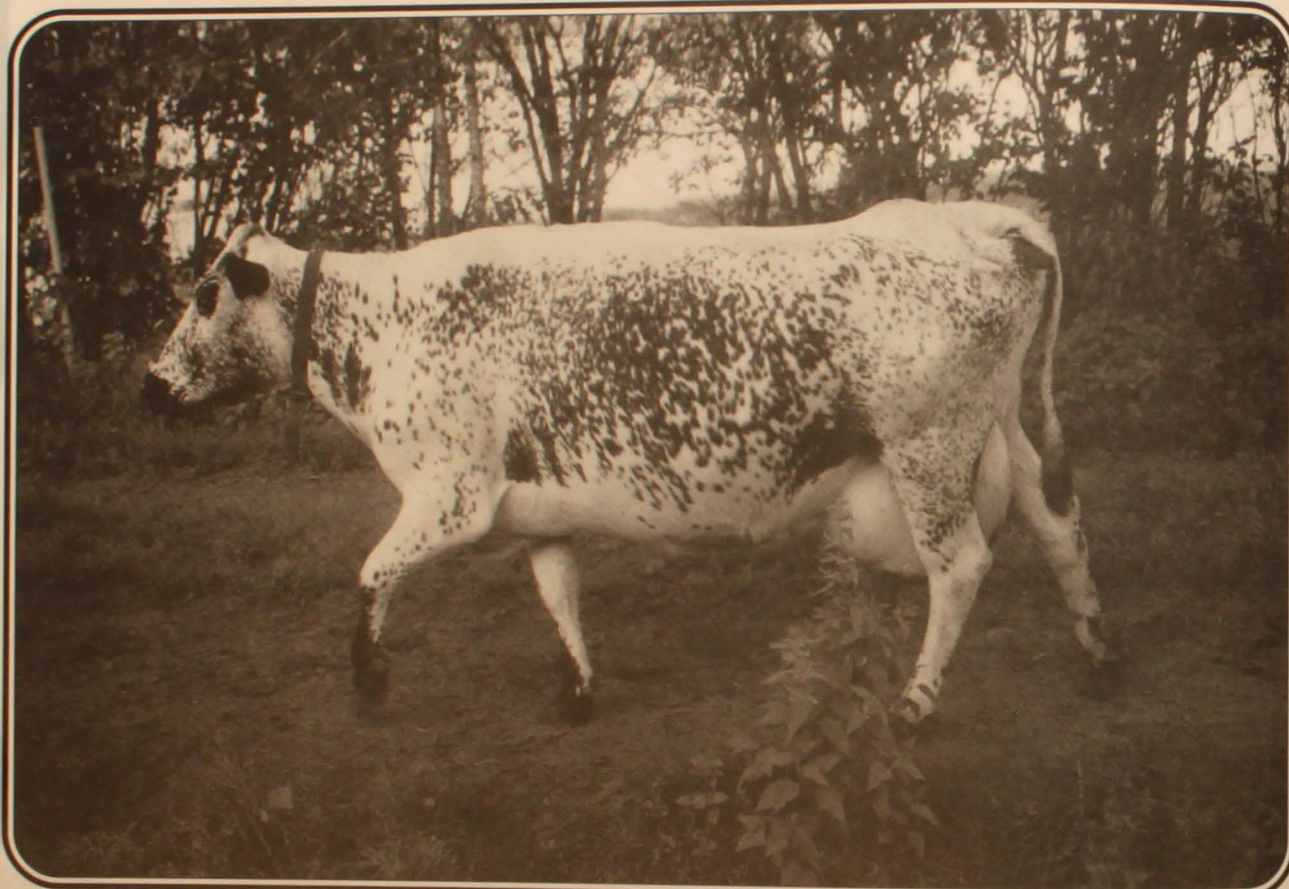
Ni som köpt skyltar tidigare får gärna skicka in bilder till redaktionen på hur det ser ut hos Er så att vi andra medlemmar får se hur det ser ut!

Gårdsbesök på Gärdemorán!

Det har från många håll hörts förfrågningar varför det aldrig kommer något gårdsrepotage från Sveriges till antalet största fjällrasbesättning. Denna brist ska vi åtgärda i detta nummer då *Fjällkon* är på besök hos Göran Ceder i Gärde, Lövånger. Bygden här som hyser ett stort antal stora fjällrasbesättningar, får idag sägas vara hjärtat i fjällrassverige. De sista åren har ju ett stort antal avelstjurar kommit från Gärdemorán AB och det är också en anledning till att gårdsrepotage efterfrågats.

Det har från många håll hörts förfrågningar varför det aldrig kommer något gårdsrepotage från Sveriges till antalet största fjällrasbesättning. Denna brist ska vi åtgärda i detta nummer då *Fjällkon* är på besök hos Göran Ceder i Gärde, Lövånger. Bygden här som hyser ett stort antal stora fjällrasbesättningar, får idag sägas vara hjärtat i fjällrassverige. De sista åren har ju ett stort antal avelstjurar kommit från Gärdemorán AB och det är också en anledning till att gårdsrepotage efterfrågats.

74 Berga e 155 Nilas, en av Göran Ceder alla fjällkor.

BASFAKTA

Vi börjar med lite basfakta omkring gården. Arealen är idag 50 ha åker och 208 ha skog till det arrenderas ytterligare 35 ha åker. På åkern odlas ca 40 ha vall som skördas två gånger varav 15 ha tas som hö. Resten av vallen ensileras i ett trätorn på gården plus att ett hundratal rundbalar görs för att utfodras på hösten innan tornet öppnats. 15 ha är betesvallar och de sista 30 ha sås det foderspannmål på.

För andra säsongen lejs vårbruket bort till den lokala maskinringen som även ombesörjer gödselkörning och plöjning. Göran brukar ha en säsonganställd över sommaren/hösten men är vintertid ensam till största delen.

LADUGÅRDEN

Ladugården består av en äldre del byggd 1950 och en nyare del byggd 1977. Totalt finns i de två stallarna 47 mjölkplatser

Nästa *FJÄLLKON* kommer i oktober 2001.
Manus & annonser till den tidningen ska vara redaktionen tillhanda senast den 1 september!

och för tillfället finns där 46 kor varav 42 fjällkor och 4 rödkullor. Ungdjurantalet brukar ligga kring 60 varav för dagen 6 kvigor är rödkullor och resten fjällras. Fram till 1991 drev Göran gården ihop med brodern Göte, men löste sedan ut denne och bildade Gärdemorán AB.

BESÄTTNINGENS DANING

Besättningen har en övervägande lokal prägel. Totalt finns 13 kolinjer som stammar från Västerbotten, mestadels kustlandet. Två kommer från Jämtland, två från Dalarna och en från Västernorrland, förutom de två rödkullelinjerna. Av kolinjerna vill Göran framhålla gårdens gamla Fjännalinje som funnits med sedan man gick med i kokontrollen 1947 och över tid gett många bra kor.

I-linjen från Nils Nilsson, Bodbysund är också en linje som kommit starkt med många hondjur sista decenniet (ur den kommer 181 Idear). Även de lokala Svana- och Donnalinjerna har betytt mycket för besättningen. Det förtjänar nämnas att Fjännalinjen finns bakom semintjurarna 938 Ricko, 948 Sigill och 6742 Harg, alla ur Rut Svenssons N-linje. Hennes sista egna tjur var 75 Fjånear från Ceder och han dyker upp bak i härstamningarna på nämnda tjurar.

Görans pappa Bengt Ceder var tjurhållare i Selet-Lövsele tjurförening som var en av landets sista tjurföreningar och upphörde med verksamheten 1973. Så naturligt nog är det tjurföreningens tjurar som dominerar härstamningarna på de kolinjer som funnits i trakten sedan gammalt. Bland tjurar som stod i föreningen förtjänar nämnas 109 Enslingen SKB 5255 som gjorde mycket nytta. Efter det att tjurföreningen upphört så fortsatte man att hålla egna tjurar vilket Göran fortsatt med till dags dato.

Listan över egna tjurar som verkat i besättningen kan göras lång och många av det senaste decenniets tjurar har har Göran tjänstvilligt ställt upp med till de spermasamlingar som gjorts. För att nämna en del av de tidigare tjurarna efter tjurföreningstiden kan vi göra följande lista:

136 e 64 Griver (6630) - 53 Rian (6486) - 109 Enslingen (5255) ur gårdens gamla Fjännalinje.

137 Svanman e 729 Homeros (76729) - 109 Enslingen (5255) - 45 Erre ur Svanalinjen.

148 Nille e 708 Bill (76708) - 24 Sagar (6292) - 61 Snabb (4317) ur Nättalinjen.

153 Salut e 723 Figer (76723) - 24 Sagar (6292) - 188 Monty (5796) ur Enar Brännmarks Svalalinje.

155 Nilas e 790 Figge (86790) - 24 Sagar (6292) - 61 Snabb (4317) ur Nättalinjen. Nilas såldes sedan till Görans bror Gunnar Ceder.

158 Fare e 717 Kare (76717) - 710 Agaton (76710) - 20 Lantas (6233) ur gårdens gamla Fjännalinje 6233 Fare såldes sedan till Rune Boström, Uttersjöbäcken.

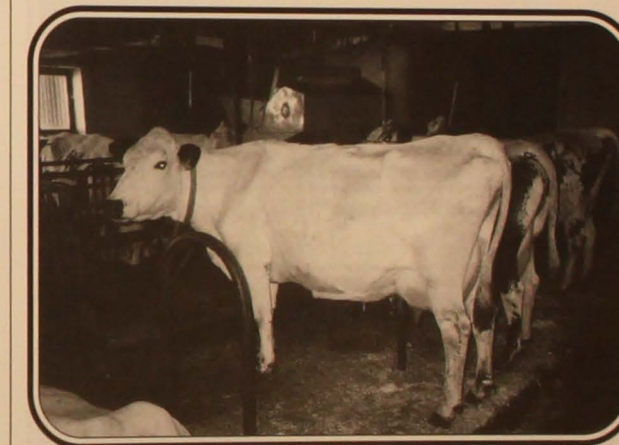
159 Silenar e 27 Lutar (4338) - 717 Kare (76717) - 724 Bergis (76724) ur Lennart Granbergs kända S-linje.

163 Fjånne e 46 Lester (6578) - 786 Maro (86786) - 109 Dennis ur gårdens gamla Fjännalinje.

167 Iner e 788 Misse (86788) - 726 Basker (76726) - 717 Kare (76717) ur Idealinjen från Nils Nilsson, Bodbysund.

Göran med korna.

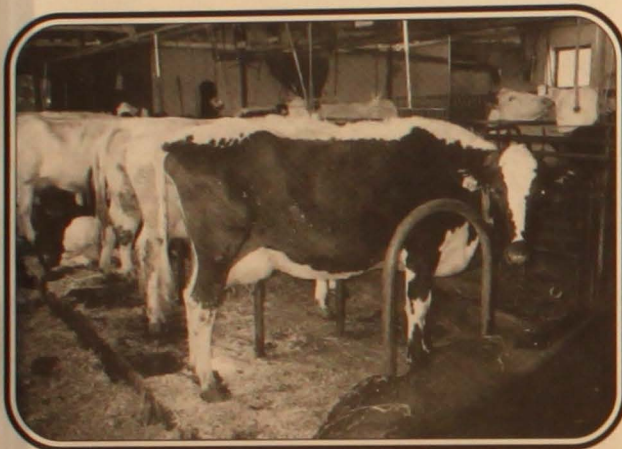
620 Lillemor e 56 Riv - 786 Maro.

617 Springlin e 39 Dixon - 159 Silenar.
(Mor 473 Springlin).

Ko 688, en dotter efter 41 Duvolen.

Ko 639, en dotter till 701 Svarting.

348 Dimma e 14 Gredor - 158 Fare.
Mor till projektturen 232 Dillner.

Inte heller Ceders gick helt opåverkade av den massiva propagandan för tyngre raser och på 60-talet köptes en SLB-ko in som seminerades renrasigt, men den linjen gallrades ut i början på 90-talet när Görän tog över ensam. På 70-talet köptes in en SRB-linje som från början var överkorsad från rödkulla, men även den försvann i början på 90-talet. Gårdens tjurar användes aldrig på korna av annan ras för Ceders var inga korsningsivrare.

MEN SKB-KORSNINGAR DÅ?

När det gäller korsningsaveln inom SKB var man inte heller där några förespråkare för inblandningen av SJB och SLB så sådana tjurar användes i princip inte. Men som de flesta fjällrasförespråkare så var motviljan något mindre mot det finska och isländska materialet och en egen tjur efter Makarios och en annan efter islänningen Skogur provades på gården. Men avkomman var inte tillfredställande efter någon av dem och slogs snabbt ut. Islänningen var inte mycket använd men Makariosonen mer, men han gav så dåligt lynne på kvigorna att trots att de var rätt många så försvann de fort.

ÅTER TILL FJÄLLRASEN

Efter att ha provat SKB-korsningarna och befunnit dem för låtta, så återgick man till ursprunget och sedan slutet på 1980-talet har Görän varit fokuserad på avel med ren fjällras. Det gjorde det nödvändigt att använda äldre tjurmaterial eftersom tillgången på obesläktat material var så dåligt via semin. Görän tycker att framförallt lynnet är mycket bättre på avkommorna till de äldre tjurarna och sönerna efter dessa.

Av de sista tjurarna var ju 159 Silenar och 163 Fjanne båda efter äldre tjurar och dottergrupperna efter dem har varit mycket lyckade. Silenar gav en hel del hållbara kor och hos Fjanne fanns det mycket mjölk i anlagen men lite sämre ben. Flera Fjannedöttrar låg på över 250 kg smf på de första 305 dagarna. Högst total avkastning av Fjannedöttrarna fick 513 Stjärna som på 4,6 år hade $6774 \times 4,7 \times 3,4 = 320, 230$, rel.tal 127, 117.

Av 90-talets tjurar vill Görän framförallt framhålla 41 Duvolen, Sv.Fj. 6689, som han beklagar blev för lite använd i besättningen. Som utomstående betraktare vill jag även framhålla 181 Idear, Sv.Fj. 6691, som gett vackra och bra kor men som Görän påpekar så har de ett lite skarpere humör än Duvolen döttrarna.

Sista åren har en son efter 710 Agaton och en efter 9 Glam använts, men p.g.a. att Görän hade otur och fick in BVD via ett sambete så har vi inte sett några av Göräns tjurar på samlingarna de sista åren.

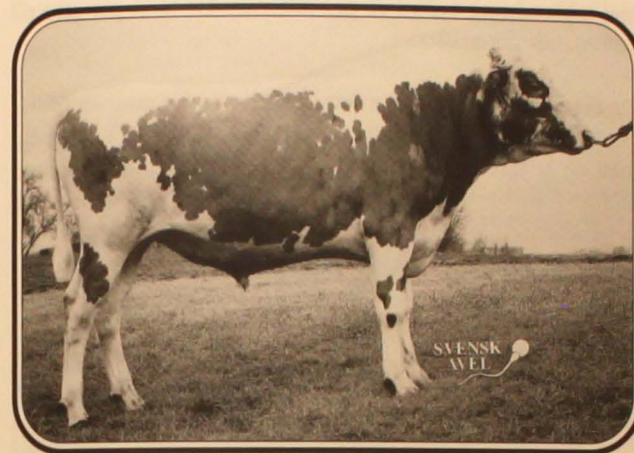
EN AV DE VIKTIGASTE BESÄTTNINGARNA

Klart är att utan Göräns medverkan på ett lojalt och generöst sätt så hade det inte gått lika bra att få igång breddningen och räddningen av fjällrasen, och Gårdemorän AB har för lång tid satt sitt märke på fjällrasen. Utan tvekan är denna besättning en av de viktigaste inom rasen med sitt stora antal kolinjer och stora bredd på härstamningar. Vi är alla glada att det finns eldsjälur som Görän som med stor arbetsinsats och energi verkar för fjällrasen, heder åt denne bonde!

Text & Foto: Robert Nilsson

Nya fjällrastjurar från Svensk Avel

Under den gångna vintern och våren har det släppts ett antal nya fjällrastjurar från Svensk Avel. Det är tjurar som vi från Svensk Fjällrasavels sida inte varit delaktiga i på något sätt vare sig när det gäller inköp eller insättning i semin. De aktuella tjurarna presenteras här nedan.

6801 Bude

6758 Bula, SKB 96758 - 6768 Deger, SKB 96768
- 940 Hompen, SKB 86940

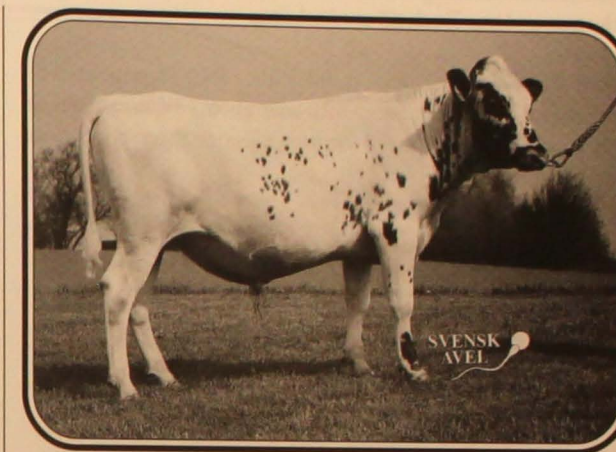
Kolinjen bakom Bude är överkorsad från Jersey vilket ger 6,25% SJB i 6801 Bude. Modern är ung med en medelmåttig avkastning och vare sig mormor eller mormorsmor har varit hållbara eller högvastande relativt sett mot besättning. Totalt inslag av andra raser än fjällras blir ca 10,9%, så tjuren är godkänd för användning, men kan bara med stor tvekan rekommenderas om inget annat finnes för tillfället.

6838 Lars

6787 Laro, SKB 96787 - 6748 Bör, SKB 96748
- 933 Kam, SKB 86933

Foto av Svensk Avels tjurar: Ronnie Hallgren

6837 Bamse

6759 Bam, SKB 96759 - 940 Hompen, SKB 86940
- 6715 Lage, SKB 86715

Kolinjen bakom Bamse kommer från Nils-Martin Arm, Taipale, Kalix. Det är alltså en ny kolinje i fjällras-sammanhang. Härstamningen borgar för mjölk och här borde finnas lite storlek dessutom. Det totala inslaget av annan ras än fjällras är ca 10,15% och det kommer mest från generationerna på mödernet innan Lage där det finns västfinskt inslag i ett par tjurar. Tjuren är alltså procentuellt godkänd för användning och även om inslaget av annan ras inte är så mycket lägre än 6801 Bude, så känns det lättare att rekommendera tjuren till användning när man åtminstone vet att mödernet stammar från fjällrasen.

<< Den intressantaste nya ungtjuren är utan tvivel 6838 Lars. Visserligen kan man förundras över att Svensk Avel använder en icke avkommebedömd tjur som tjurfader men man hoppas så mycket på 6787 Laro att man släpper igenom honom som tjurfader redan nu. Eftersom vi också hoppas på Laro får vi väl för allas skull hoppas att Svensk Avel har rätt.

Att vi tycker 6838 Lars är intressantast beror på att mödernet är dokumenterat produktionsstarkt med en del hållbara kor och att inslaget av annan ras är så lågt som 4,29%. Lars är född hos Siv och Hans-Erik Nordström, Tavelsjö och det kanske blir sista tjuren från denna fina och betydelsefulla besättning eftersom den sålts på auktion nu i sommar. Kolinjen stammar ursprungligen från Sven-Olov Dahlgren i Innertavle. Det är således inte svårt att rekommendera 6838 Lars till användning.

Varning för Buck

Tyvärr måste vi denna gång varna för en av Svensk Avels nya tjurur. Det gäller 6836 Buck som tyvärr *inte är godkänd* att använda även om far, morfar och mormors far ser lovande ut. Därför finns det nog risk att en och annan seminör av misstag rekommenderar Buck till användning.

6836 Buck stammar från 6758 Bula - 940 Hompen - 784 Biljett och de tjurarna ger inte mer än 6,25% annan ras än fjällras när de kommer i den ordningsföljden. Men tyvärr finns det mer främmande inslag längre bak och för att visa hur procenten i Buck kommer till så ska ni få se hans mödernelinje;

6838 Buck

1,56% F 6758 Bula, M 275 Neppelin *92
3,12% MF 940 Hompen, MM 235 Nilja *88
1,56% MMF 784 Biljett, MMM 210 Nivea *86
3,12% MMMF 783 Kalott, MMMM 19 Nina *83
3,12% MMMMF 763 S.Öömi, MMMMM 271 Nissa *76
0,78% MMMMMF 40 Sem, MMMMMM 227 Ninita *71
13,26% totalt

Bakom 227 Ninita som är av ren fjällras så är det endast 6 led känd härstamning men på de leden kommer vi ända till början på 1910-talet och ursprungskon till Rut Svensons N-linje Nätta, jt 2573. Så det finns alltså inget att anmärka på starten. Procenten börjar alltså komma med 227 Ninitas partner 40 Sem som i 6:e led ger 0,78%.

Sedan kommer den rent västfinske tjuren S.Öömi som i 5:e led ger 3,12% som följs av halvfinnen 783 kalott i 4:e led som också ger 3,12% etc. Som synes är det ingen enskild tjur som ger mer än 3,12% annan ras till Buck utan det är bara för att "många bäckar små" som gör att han inte kommer under det generöst tilltagna minimikravet 12,5% annan ras.

Buck belyser alltså på ett bra sätt varför man ska sträva efter att få så lite inblandning av annan ras som möjligt i de god-

kända tjurarna. De tre första generationerna från Buck räknat är ju alla godkända fjälltjurur men eftersom både Hompen och Biljett har 12,5% inslag av annan ras så ger ju även de procent-till Buck om än lite. Har man Svensk Fjällrasavelsmål för maximal inblandning 6,25% så ger det avsevärt färre procent till kommande generationer.

De flesta av dagens fjällkor har inslag av andra raser än fjällras i varierande grad. Det finns de som är nästan 100% renrasiga men de är inte en stor del av populationen. Däremot finns många som bara har från någon procent upp till 6,25% och det är där som huvuddelen av de viktiga tjurmodrarna finns.

Parad med rätt tjur så ger de avkommor som är näst intill helt renrasiga. Därför är det av största vikt att man i avelsarbetet har kontroll på de bästa renrasiga korna för att kunna para dem med intressanta tjurur så att avkomman, om det blir en tjurkalv, är intressant till avel.

Naturligtvis är även en ko med större procentinslag intressant som tjurmoder men då måste man vara medveten om att tillgången på intressanta tjurfäder begränsas eftersom man då som regel måste gå tillbaka till någon av genbankstjurarna som är 100% renrasiga.

Buck visar också vikten av att man känner till härstamningen på sina djur så att inget otrevligt dyker upp i 5:e, 6:e led och blir den tuva som stjälpel lasset. Har man målsättningen att tjurarna bara ska ha 6,25% annan ras när parningen planeras så tål ju kalven att det kommer fram någon procent ytterligare.

Har man räknat på att använda en kombination som ger 12,5% annan ras så tål den inga överaskningar som ju tyvärr kan bli dyra om man uppbär miljöstöd för hotade raser. För då kan en sådan seminering kosta 1000 kronor ovanpå seminavgiften och då börjar det kosta mer än det smakar eftersom det ju finns alternativ.

- Jag hörde att ni hissade er kapten tre gånger när ni muckade. Var det inte honom ni tyckte så illa om?
- Jo, men vi tappade honom varje gång också!

*
Gästen ska betala notan:
- Men ni har ju räknat in datumet i notans slutsumma.
- Tja, tid är pengar!

Ur annonsfloran:
"Under tiden 1/8 - 32/8 har skrivbyrå Rätt och Riktigt stänkt för semester".

*
Domaren:
- Och vad uppskattar ni stolpens hastighet till när den kom rusande mot bilen?

Andersson från landet kommer in till stan för att köpa sig en flaska brännvin. Utanför systemet får han syn på en människa som ligger utslagen på trottoaren. Inne i butiken påpekar Andersson försynt:
- Er skyltdocka utanför har blåst omkull.

Uppmaning till Svensk Fjällrasavels medlemmar: Gå med i individavel!

Svedbovallen,
Hälsingland 1999
Foto: Benny Holm

Vi vill från styrelsen för Svensk Fjällrasavel uppmana alla medlemmar som är med i kokontrollen att gå med i individavelsystemet. Det innebär att alla dina förstakalvare mäts in för att ge ditt djur ett ingångsvärde för exteriören. Detta i sin tur innebär att varje dotters värde går även in i bedömningsunderlaget för faderns exteriöravelsvärdering.

Denna är i dag utförd på ca 20-25 döttrar pertjur och det skulle vara av stort värde om fler döttrar kunde komma att ingå i underlaget. Vi dras även idag med att den totala databanken på exteriörbedömningar som finns inlagd i Svensk Mjölks dator är för litet så att våra kor får felaktigt låga värden för kropp och totalbedömning. Ju fler data som kan läggas ihop desto lättare att korrigera felet.

När det sedan gäller andra delen av individaveln, den som gäller att göra förslag till parningar utifrån de avkommebedömda tjurarna via dataprogrammet, så har det varit så nära totalfiasko som möjligt ur fjällrasperspektiv.

Om man har låtit datan bestämma så har man oundvikligen fått till råd att använda någon av Svensk Avels korsningstjurur, detta för att systemet inte skiljer ut fjällras från SKB. Men om man nu från Svensk Mjölks sida lyckas göra färdig omkodningen av ras 3 så att fjällrasen får redovisas som den separata ras den är så blir det mindre fel i systemet.

Det bästa är dock att du själv, innan ni ska ha individavelsträff, sitter ned och planerar vilka parningar du skulle vilja ha gjort på dina kor. Sedan kan du resonera med din individavelsrådgivare om dina val. Vill du ha hjälp med förslag så hör av dig till någon av oss i styrelsen så hjälper vi gärna till med förslag på tjurval!

Det är alltså inte för avelsrådgivningens skull du ska gå med eftersom den idag är så utvecklad på fjällrassidan, utan för att du om du går med på ett mycket viktigt sätt bidrar med att få fram säkrare avelsvärden på våra fjällrastjurur.

Styrelsen

"Personalförändringar"

Jag vill ta tillfället i akt att innan stämman meddela att jag kommer att lämna min plats i styrelsen och mitt uppdrag som avelsansvarig i föreningen. Jag har sedan 3 år tillbaka haft stora svårigheter att kunna leja in hjälp till ladugårdsarbetet. Det har gjort det mycket svårt att hinna med de uppdrag som jag har haft i Svensk Fjällrasavel, och gården och framförallt familjen har fått sitta emellan rejält under den tiden. Detta är dock inte hållbart längre.

Det sätt vi bedrivit avelsarbetet på i föreningen har i korta drag gått ut på att jag något så när regelbundet åkt och tittat på de viktigaste avelsbesättningarna och andra efter vägen liggande besättningar. Detta för att ha en överblick på hur tjurmördrarna ser ut och hur födda kalvar och ungtjurar på uppfödning artat sig.

De sista 2 åren har det dock varit omöjligt för mig att hinna ha den nödvändiga kontakten med djurägarna för att kunna sköta uppgiften på ett tillfredställande sätt. Därför hoppas jag att det fräska samarbetet mellan Svensk Avel och Svensk Fjällrasavel utvecklas väl, för det innebär då att vare sig jag eller någon annan i föreningen behöver kruska runt och se på djur utan istället kan den biten skötas av husdjursföreningarnas tjänstemän. Nu ska det ärligt sägas att det varit ett sant nöje att ha den uppgiften efter som det gett mig tillfälle att beskåda trevliga och vackra djur hos intressanta människor som i många fall är ens vänner. Men kommer man inte loss hemifrån och vet att man inte hinna med att göra det som behöver göras så är det en stor källa till frustration.

Intygsskrivning och hjälp till länsstyrelserna med granskning av miljöstödsansökningar för hotade raser har också tidvis varit en rätt stor börda, men även det ska för kommande krafter bli mindre arbete när raskoden är färdig eftersom bara bidragsberättigade djur ska erhålla koden 41 och stödgranskningarna därmed bli lättare. I den händelse att det behövs intyg i framtiden så hänvisar jag till ordföranden i föreningen som kommer att utforma nödvändiga rutiner för det.

Jag kommer även fortsättningsvis att skriva på artikelserien "Fjällrasens avelshistoria" men den tar faktiskt mycket mer tid att få ihop än vad man kan tro eftersom man måste göra så mycket faktakoll så det blir nog inte en sådan artikel i varje tidning. Gårdsreportage kommer jag att göra i den mån jag kan men det skulle vara en fantastisk hjälp till föreningen om fler skrivintresserade medlemmar ville prova att göra speciellt gårdsreportage eftersom de som regel kräver långa resor för oss som bor i ena änden av vårt avlånga land.

Andra ämnen som fler lite enkelt kunde skriva om är t.ex. "Favoritkon", "En tjur som man gillat avkomman efter", eller något gammalt foto man hittat etc. Jag bistår gärna med faktahjälp i den mån jag har uppgifter. Jag kommer även att fortsätta sammanställa tjurinformation till tjurkorten. Jag ställer även fortsättningsvis gärna upp och hjälper till med avelsplaner och "släktforskning" i den mån jag kan och hinna. Skulle jag vara svår att få tag på så har jag sammanställt härstamningar i fyra led på alla genbankstjurar av fjällras samt alla tjurar inkl korsningar som stambokförts och satts in i semin från och med 1973. Det gäller stamboksnummer 76704 och framåt och de finns på expeditionen så ni kan även vända er dit för information.

Om jag för egen del fick något sammanfatta de gångna åren så är det med stor tillfredsställelse som jag ser hur andelen duktiga och pålästa djurägare hela tiden ökat. Jag har ju satsat mycket tid på att leta efter och sammanställa information om de tjurar som finns tillgängliga och då är det ju roligt att märka att informationen faktiskt läses av många. Det gör att jag har stort hopp inför framtiden för ju fler intresserade desto säkrare står fjällrasen.

Väl mött till stämman: Robert Nilsson

Livdjurförmedlingen

Sedan i våras har styrelseledamoten Anders Jonört tagit över uppgiften som livdjursförmedlare från Joachim Gustavsson. Har Du djur att sälja eller vill köpa så kontakta Anders i fortsättningen.

Om Du enbart vill annonsera i Fjällkon så skickar Du in annonsmanus till redaktionen i god tid före varje aktuellt manusstopp!

Anders når Du på tel/fax 0934-270 30, torsdagar kl 20-21.30.

Nya tjurar på gång till höstens samling!

EN SISTA SAMLING!?

Glädjande nog har vi fått löfte av SJV att vi till hösten får skicka ned fem tjurar till spermasamling på Alebäck! Tanken är ju att Svensk Avel i framtiden ska stå för inköp och uppfödning av fjällrasens tjurar och det är den bästa lösningen inför framtiden. Men vi har just i övergången mellan vår gamla modell och den nya ställts inför problemet att en del mycket intressanta tjurar höll på att s.a.s. "ramla mellan stolarna".

FÖR GAMLA

Vi erbjöd Svensk Avel en del ungtjurar för att man snabbt skulle kunna öka upp antalet tillgängliga tjurar av intressanta och användbara härstamningar. Men det visade sig att de var för gamla för att kunna ingå i Svensk Avels verksamhet eftersom de var långt över de 6 månader som Svensk Avel har som åldersgräns för sina inköpta tjurkalvar.

KARANTÄNSTALL

När kalvarna kommer till Svensk Avel så sätts de in i speciella karantänstallar med färre antal djur och i de hålls de till ca ett års ålder. Därav har man ingen möjlighet att ta emot äldre tjurkalvar/ungtjurar.

För att då inte riskera att värdefullt avelsmaterial skulle tappas bort då flera av de nya tjurarna var sådana med klart avvikande härstamning och ovanligt starka produktionskor på modernet så bad vi SJV att bekosta fem samlingar till hösten.

De som i första hand är aktuella är:

2096 Gullrik e 782 Svarten, SKB 76782 - 161 Smille, SKB 6673 - 933 Kam, SKB 86933

Mor avk: 4,2 år 8107 x 4,2% x 3,6% = 363, 295. Rel.tal 137, 133. K 117 +17

2100 Viktor e 41 Duvolen, SKB 6689 - 190 Frank, SKB 6705 - 115 Osten.

Mor avk: 2,9 år 6404 x 4,7% x 3,9% = 282, 233. Rel.tal 103, 100. K 107 +6

4088 e 729 Homeros, SKB 76729 - Fager - 723 Figer, SKB 76723.

Mor avk: 11,3 år 7084 x 4,8% x 3,5% = 339, 249. Rel.tal 127, 125. K 112.

De två sista tjurarna är inte utsedda då vi har ett par jämgoda att välja mellan.

Kontrollanslutning!

Svensk Fjällrasavel uppmanar härmed medlemmarna att kontrollansluta sina fjällkor till den officiella kokontrollen hos Svensk Mjolk. Varför vill vi då det? Jo, det är nämligen av stort värde för fjällkornas framtid om alla kor är med i kokontrollen, vilket innebär att man provmjölkar korna en gång i månaden. Detta för att bättre kunna värdera de tjurar som används i avelsarbetet. Även små besättningar med ett fåtal kor är önskvärdt att få anslutna till kokontrollen så att så många kor som möjligt kommer med, det är viktigt i en liten population. Det finns möjlighet att även gå med i s.k. begränsad kontroll, vilket innebär att man provmjölkar endast 6 gånger/år.

En annan stor fördel med att vara med i kokontrollen är förutom att man får veta mjölmängd, fetthalt, proteinhalt osv. även får cellhalten kontrollerad i mjölken. Cellhalten är ett bra mått på juverhälsan och kan användas som förebyggande instrument mot kommande juverinflammationer genom att man t.ex. kan sintidsbehandla en ko och på så sätt få bättre mjölk kvalitet och göra kon mer långlivad. Kontakta Din husdjursförening för ytterligare information!

AKTUELLA SEMINTJURAR från Svensk Avel

Tillgängliga och godkända fjällrastjuror från Svensk Avel. Alla tjuror är inte renrasiga, även om de är godkända som fjällras.
OBS! Indexen är korrigerade enligt förklaringen nedan!

Namn	Kod.nr	Stb.nr	Far	Mjölkinde	Tjurinde	Övrigt
GRUPP 2:						
937 Balett	6-937	86937	726 Basker	108	+ 7	Döttrarna har haft svårare kalvningar än medeltalet. Används ej på lågställda kor. 12,5% SLB.
940 Hompen	6-940	86940	723 Figer	111	+ 15	Bra värden på mastitresistens. Bra golvhöjd. Bra mjölkbarhet. Mycket mjölk men med låga halter. Används ej på kor med svaga ben och kor som haft besvärliga kalvningar. Ingen lämplig kvigtjur. 12,5% Rk.
6742 Harg	6-6742	96742	729 Homeros	103	+ 8	Ingen dottergruppsundersökning gjord. Inga kända stora plus eller minus.
6746 Hompest	6-6746	96746	940 Hompen	107	+ 5	Mycket bra juver. Används ej på kor med svaga ben. 6,25% Rk, 3,12% SJB.
6758 Bula	6-6758	96758	943 Bass	123	+ 15	Mycket mjölk. Anlag för korta spenar. Används ej på kor med svaga juver. 3,12% Rk.
6759 Bam	6-6759	96759	943 Bass	113	+ 10	Ger korta spenar. Används ej till kor med svaga ben. 3,12% Rk.
6765 Homa	6-6755	96765	940 Hompen	100	+ 10	Mycket bra juver, mjölkbarhet och golvhöjd. 6,25% Rk, 3,12% SRB, 1,56% SLB.
6797 Fimar	6-6797	96797	792 Findus			Ny ungtjur. Har horn (scurs)!
6801 Bude	6-6801	96801	6758 Bula			Ny ungtjur.
6837 Bamse	6-6837	96837	6759 Bam			Ny ungtjur.
GRUPP 3:						
743 Bisko	6-743	76743	6636 Hoss	104	+ 4	Ger lätta kalvningar, döttrarna är lättkalvade. Bra ben. Använd ej till lågställda kor.
784 Biljett	6-784	76784	708 Bill	111	+ 18	Bra värden på mastitresistens och övriga sjukdomar. Ingen dottergruppsundersökning gjord. Används ej på de minsta korna. 12,5% SLB.
6738 Mast	6-6738	86738	786 Maro	106	+ 6	Ger bra juver och korta spenar. Bra dotterfertilitet. Används ej på små kor. 3% Rk.
6748 Bör	6-6748	96748	743 Bisko	107	+ 12	Ger stora "kroppiga" döttrar. Används ej på de allra största korna och/eller kor med långa spenar. 4,68% SLB.
6838 Lars	6-6838	96838	6787 Laro			Ny ungtjur.

TJURINFORMATION: För att kunna ställa de avkommebedömda fjällrastjurorna mot varandra på ett rättvist sätt så har vi räknat på avkastningsuppgifterna på dottergrupperna till samtliga godkända fjällrastjuror som blir kontinuerligt avkommebedömda i NAT:s tjurkalender. Totalt är det 52 tjuror som finns med där. Vi har lagt ihop avkastningsuppgifterna för dottergrupperna och delat med antalet tjuror vilket gett ett medelvärde på 152,4 kg protein i snitt för alla godkända fjälltjurors döttrar.

KORRIGERADE INDEX: När man då ser på vad för ett mjölkinde 152,4 kg ger i SKB-bedömningen så motsvarar det ett mjölkinde på 95. Mjölkinde baseras på kg mjölk x % protein = kg protein, och ger ingångsvärdet i tjurindexet som ju är ett försök att sätta ett mer totalekonomiskt avkastningsvärde på tjuren. Ett mjölkinde (MIN) på 105 ger +5 i ingångsvärde, 109 ger +9, 95 ger -5 osv. För att rättvisare kunna bedöma fjällrastjurorna så har vi kompenserat upp mjölkindeindexet med 5 enheter så att medelfjällrastjuren som erhållit 95 i MIN istället får 100, vilket han ungefär skulle ha haft om man sällat bort korsningstjurorna från bedömningsmaterialet.

Avelskommittén

AKTUELLA SEMINTJURAR från Svensk Fjällrasavel

Tillgängliga och godkända fjällrastjuror från Svensk Fjällrasavel. Beställning av dessa tjuror sker hos Svensk Avel via Din Husdjursförening! Använd kodnumret vid beställning. Tjurorna är ej avkommeprövade. Kända egenskaper har vi antecknat under övrigt!

Namn	Kod.nr	Stb.nr	Far	Övrigt
GRUPP 1:				
165 Leo	7-556	6677	10 Smith	
1 Hubert	7-564	6680	6720 Jovial	
156 Zonat	7-543	6681	9 Zober	
181 Idear	7-563	6691	38 Desing	Ger ofta mer färg samt högställd avkomma.
162 Linus	7-567	6694	10 Smith	
3 Peter	7-592	6871	29 Ise	Ger ofta mer färg på avkomman samt att de har bra lynne.
70 Rosen av Bole	7-597	20002	733 Gandi	6,25% SLB.
32 Goding	7-707	20009	733 Gandi	
1010 Olav	7-720	20025	9009 Sevat	
232 Dillner	7-726	20036	181 Idear	Ger ofta mer färg på avkomman.
201 Driv	7-766	20071	181 Idear	
9150 Tor	7-761	24000	9007 Lano	
9151 Loke	7-762	24001	9010 Öst-Tor	
6226 Grenäs	7-779	20072	14 Gredor	
GRUPP 2:				
23 Svempa	7-576	6684	67 Ringo	Ger ofta avkomma med bra lynne.
37 Eemeli	7-574	6685	Kuninkaan Poika	
164 Lim	7-566	6695	83 Rim	
3 Dollar	7-577	6707	940 Hompen	6,25% västfinsk r.k.
202 Vaccin	7-701	20003	39 Dixon	
30 Herman	7-703	20005	34 Lysing	
1002 Manitou	7-714	20029	6715 Lage	6,25% västfinsk r.k.
2 Gusten	7-721	20011	158 Hink	
234 Sprint	7-738	20024	302 Misse	
1080 Major	7-724	20033	127 Desir	
1095 Flise	7-744	20045	302 Misse	
85 Loke	7-746	20046	75 Lör	
2076 Svix	7-745	20048	39 Dixon	
1006 Glunt	7-743	20050	6758 Bula	
2086 Prins	7-783	20077	164 Lim	
273 Glammen	7-777	20078	9 Glam	
GRUPP 3:				
145 Tessar	7-542	6679	148 Tess	
21 Svartenlind	7-553	6686	701 Svarting	
44 Fagerman	7-571	6688	1 Holar	Ger ofta högställd avkomma och högavkastande döttrar.
157 Lirken	7-554	6698	79 Nill	Ger ofta högavkastande döttrar.
57 Hinder	7-561	6699	155 Levi	
6 Snöstorm	7-595	6711	701 Svarting	
178 Terrin	7-598	6714	145 Tessar	
40 Pelle	7-596	20001	6748 Bör	Ger ofta högställd avkomma.
2000 Maraton	7-704	20006	710 Agaton	Ger ofta merfärg på avkomman.
6209 Kvick	7-710	20018	705 Sol	
208 Monogram	7-702	20026	9005 Mono	
50 Musse	7-722	20032	255 Magnet	
2027 Drudden	7-725	20035	6763 Svartus	
7114 Gubben	7-740	20039	27 Gunde	
1102 Fagott	7-739	20044	4 Totte av Knätten	6,25% SLB.
120 Viss	7-763	20069	6780 Mise	
4175 Triss	7-778	20073	178 Terrin	
2087 Boss	7-781	20075	6 Hoss	
57 Filur	7-782	20076	44 Fagerman	

Avelsfrågor? Hör av Dig till Svensk Fjällrasavel om Du funderar över tjurval och annat som berör avelsarbetet med Dina djur.
Adresser och telefonnummer finner Du på sidan 2!

Företag m.fl. inom lantbruksnäringen erbjuds härmed att annonsera i Fjällkon. Vi tillämpar nedanstående prislista vilken torde vara mycket attraktiv. Välkommen med förfrågan & bokning!

Tidningen FJÄLLKON

Annonsprislista & Utgivningsschema 2001

Spridning: Tidningen går ut i över 1000 ex/nr i hela landet!

Utgivningsplan:

Nummer	Utkommer	Manus/Annonsstopp
4	Oktober	15/9

Annonspriser:

1/1-sida A4, svart/vit	4000:-
1/2-sida A4, svart/vit	2250:-
1/4-sida A4, svart/vit	1250:-
Pris/spalt mm	5.20:-

Tillägg: 4-färg 2000:-, 3-färg 1600:-, 2-färg 800:- Rabatt lämnas på samtliga annonser vid repetition! Moms tillkommer.

Tekniska upplysningar:

Satsyta 190x270 mm. Spalter: 2-3. Spaltbredd: 60-90 mm
1/4-sida=95x130 mm. 1/2-sida=95x270 mm/130x190 mm.
OBS! Allt annonsmaterial önskas digitalt! All annonsbokning & insändande av material sker till redaktionen!

Redaktör & Ansvarig utgivare: Lennart Rosén
Adress: Örbacken, Åkerby, 591 95 Motala.
Tel/Fax 0141-700 82.
e-post: svensk.fjallrasavel@telia.com

ANNONSMANUS
TILL KÖPES, SÄLJES & ÖVRIGT SKA
VARA INSÄNT SENAST 1 SEPTEMBER!
Fjällkon nr 4 kommer ut i
mitten av oktober!

Säljes

Fjällko

Ej betäckt. Har haft 2 laktationer. Född 1997.
Vit med bruna öron. BVD- & Leukosfri. Bidragsberättigad.
08-550 494 64, Susanne Damm.

Fjällnära kviga

*000218, M 8-55425-8 Diana (50% fjällnära), F 2 Grälle.
Tjurkalv *010502, F 3053 Markisen.
0322-500 95 el. 0322-50095@telia.com, Zachrisson.

Avelstjur

Stambokförd. 22 månader gammal, efter Duvalen - Karat.
Mor 130 Pärla (samma mor som till projektturen Gubben).
0430-311 42 (lättast kvällar), Boria Karlsson.

Renrasig fjällko

*990311 med tjurkalv *010521. Säljes som amko med kalv.
BVD- & Leukosfri. Bidragsberättigad.
0510-132 10, Torborg Widell.

Ungtjurar

av fjällras, födda i jan. resp. april 2000.
0411-55 12 49, 0708-38 50 14, Bo Larsson

Ljusdals kommun infordrar härmed anbud på:

Grönås 4:10 del av, Svedbovallen. Försäljning alternativt arrende.
Vallruta med byggnader (bostuga, fäx/dass, lada/svinstia, småfåhus och störs/vedupplag) plus ett ca 2 ha skogsskifte (skogsskiftet ingår inte i ett eventuellt arrende).
På vallrutan finns borrard brunn, mobilt elverk och mjölkmaskin.

Belägenhet

Svedbovallen ligger strax sydväst om Harsagården ca 20 km sydväst om Järvsö. Fäbodvallen består av fyra bebyggda vallrutor med inalles 15 hus.

Områdesbestämmelser/tillstånd

Samhällsbyggnadsnämnden antog 2001-04-25 områdesbestämmelser för Svedbovallen. Områdesbestämmelserna omfattar hela Svedbovallen (ca 60 ha) och syftar till att säkerställa fäbodvallens kulturvärden. Idag finns inget tillstånd för livsmedelstillsättning för avsalu.

Visning

För visning av objektet hänvisas till Sune Norling, tel 0651-183 33 eller 070-600 40 16 alternativt Harry Högberg tel 0651-18316 eller 070-333 48 45. Information om fastigheten finns även på kommunens hemsida www.ljusdal.se

Anbudsgivning

Skriftligt anbud märkt "Anbud Svedbovallen" skall vara kommunen tillhanda senast 2001-07-27 under adress Ljusdals kommun, Samhällsbyggnadskontoret, 827 80 Ljusdal. Anbudet skall vara antaget av kommunstyrelsen före tillträdesdagen.

Fri prövningsrätt förbehålles.

Köpesumma

Innehavare av antaget anbud skall senast på avtalad tillträdesdag erlagga köpesumman kontant mot överlämnande av köpehandlingar.

Är du intresserad av självförsörjning?

Tidningen Äter innehåller praktiska artiklar om ekologisk odling, småskalig djurhållning, ekologiskt byggande och boende, hantverk, tillvaratagande av mat och mycket annat en självförsörjare kan behöva veta. Läsarna annonserar gratis om boenden, djur, likasinnade, mm. Äter säljer även böcker om självhushållning. Drivs ideellt och obundet. Tidningen kostar 25:-/nummer och kommer ut 4 ggr/år.
Hör av dig för ett gratis provex!

Vägen till Kullen Tel 0303 - 24 98 19 ater@alternativ.nu
442 90 Rödbo Pg 125 05 65 - 7 www.alternativ.nu

Gruppavelssystemet

Du som inte tidigare har fått häftet "Gruppavelssystemet" som Svensk Fjällrasavel gett ut kan rekquirera det från redaktionen.

I detta häfte beskrivs bl.a. hur man ska välja tjurar vid seminering för att undvika inavel inom fjällrasen. Det innehåller också en utförlig beskrivning av härstamningen på olika tjurfamiljer etc.

Du som är vetgirig om fjällrasens tjurar och om aveln bör alltså skaffa Dig ett exemplar om Du inte redan har ett. Kontakta redaktionen!

Kalle:
- Idag lade vi dynamit på magistrens stol.
Pappa:
- Gå genast tillbaka och ta bort den!
Kalle:
- Vilken skola?

Fröken i småskolan pratar om framtidsplaner och frågar lille Johan:
- Och vad ska du göra när du blir lika stor som jag?
- Bantal

Deltagande på Elmia 17-20 oktober 2001

Du medlem som är intresserad av att hjälpa Svensk Fjällrasavel på Elmiautställningen i oktober är välkommen att kontakta redaktionen!

Vi har bl.a. en informationsmonter där samt några fjällkor att visa. Vi behöver hjälp med bemanning på dessa två platser. Du kan vara med under en dag, flera dagar eller under hela utställningen.

Vi som är där bor i husvagn på utställningsområdet i anslutning till mässhallarna. Boende, mat samt entrébiljett till Elmia är kostnadsfritt för de som hjälper till, men resekostnader och övrigt får man stå för själv.

Du som är intresserad av att hjälpa oss kan slå en signal till Lennart på redaktionen för mer information (tel 0141-700 82).

PS! Vi brukar ha mycket trevligt på Elmiautställningarna, så Du som vill ha några skojiga dagar i höst bör så snart som möjligt boka in Ditt deltagande!

På årets stämma kan frågan komma upp om vår förening ska bli egen registerförande förening för fjällrasen (skötes idag av Svensk Mjolk). Du som inte kommer på stämman men har åsikter i frågan kan höra av Dig till redaktionen med synpunkter som vi kan ta i beaktande vid stämmoförhandlingarna.

FJÄLLKON

B-POST - Föreningsbrev

Porto Betalt

Avs: Svensk Fjällrasavel
Örbacken, Åkerby, 591 95 Motala

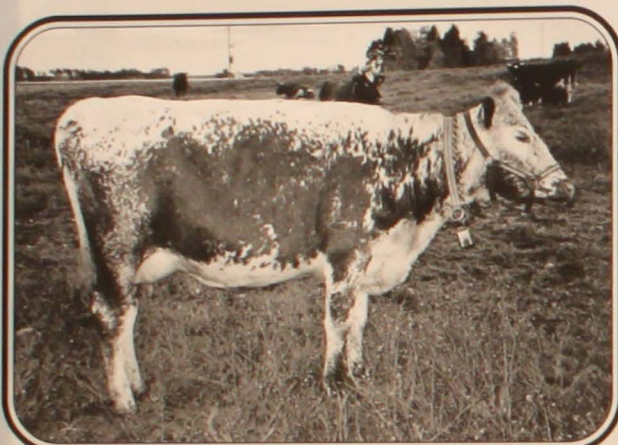
KUNGLIGA BIBLIOTEKET

1 NBP

BOX 5039

102 41 STOCKHOLM

Bilder från läsarna

Fjällkvigan 186 Sarek. Hon är ett "halvblod" med en mor som är SRB och en far som är fjällras. Sarek finns hos fotografen.

Foto: Yvonne Johansson

Yvonne Johansson med Svartnos. Hon är född 11 mars i år. Mor är 186 Sarek och far är Lirken. Svartnos är 75% fjällras.

Foto: Yvonne Johansson

